

Guia didàctica

La Pepa, la bassa i l'aigua

Índex

Introducció	3
Presentació i visualització del conte	4
Activitats a partir del conte	6
Activitats basades en el tema del conte	7
Activitats basades en l'estructura del conte	10

Introducció

Aquesta guia didàctica és una proposta per enriquir el recurs pedagògic que és el conte *La Pepa, la bassa i l'aigua*. Permet preparar la seva visualització a l'aula i també ofereix activitats posteriors relacionades amb els objectius i temes que tracta.

Les activitats s'adapten a **segon cicle d'educació infantil**, a les àrees de **descoberta de l'entorn, comunicació i llenguatges i expressió plàstica**. Es proposa una metodologia activa a partir de preguntes, buscant l'experimentació lliure i sensorial i la reflexió, amb l'objectiu de fomentar la curiositat i l'observació de l'entorn, la classificació, comparació i enumeració, a més d'afavorir la creativitat, la comunicació i l'expressió oral i artística.

El conte parla de l'aigua, de la importància que té en la vida de tots els éssers vius, inclosos nosaltres, i de la seva presència a la naturalesa i a la nostra vida quotidiana. El missatge que vol transmetre és la necessitat de fer-nos responsables del seu bon ús i de la cura dels espais que ocupa i alimenta: els rius i les basses naturals, i també les fonts, les aixetes o els canals de rec que fem servir les persones, ja que l'aigua és la mateixa, i és per a tothom.

És un conte d'estructura circular i repetitiva, que comença i acaba al mateix punt, la bassa de la libèl·lula Pepa. Aquesta forma vol recordar l'estructura del cicle de l'aigua o del funcionament d'un ecosistema, en el qual totes les espècies són necessàries per mantenir l'equilibri de la cadena tròfica, en definitiva, l'equilibri de l'entorn natural.

Presentació i visualització del conte

Abans de començar a veure el conte, proposem explicar que parlarem de l'aigua, sense desvetllar-ne el tema ni avançar-ne el desenllaç. Es tracta de crear una mica d'expectativa demanant que es fixin en algunes coses que després hauran de respondre... Per exemple: si endevinen qui és el protagonista del conte, o quins animals hi surten, per quins llocs passa l'aigua...

Mentre el veieu, podeu fer tantes parades com considereu per fer aclariments o remarcar els aspectes que creieu necessaris.

Després, podeu tornar a fer algunes preguntes, establint un petit diàleg entre el grup que us ajudi a plantejar conclusions. A continuació en teniu alguns exemples.

Qui és el protagonista del conte? Per què?

Sabeu d'on ve l'aigua de les aixetes?

Per què la fem servir, l'aigua? Qui més la fa servir?

Quins personatges hi apareixen?
Tots són animals?

Per quins llocs passa l'aigua del conte?

On comença el conte?
I on acaba?

Activitats a partir del conte

Per aprofundir en els continguts del conte, us proposem algunes activitats per fer a l'aula, a partir de les quals podeu treballar en l'àmbit de la descoberta de l'entorn (quotidià i natural), l'àmbit de l'expressió oral i escrita, i també l'expressió visual i plàstica.

Activitats basades en el tema del conte

(observació de l'entorn natural i quotidià)

- Aigua bruta, aigua neta
- Del pati al pot
- Observant la bassa del parc
- Animals a prop de l'aigua

Activitats basades en la seva estructura narrativa i visual

(expressió oral i escrita i la visual i plàstica)

- Un conte rodó
- Pintar amb aigua
- Un riu a la paret

Activitats basades en el tema del conte

OBSERVACIÓ DE L'ENTORN NATURAL I QUOTIDIÀ

Aigua bruta, aigua neta

Filtrarem diferents tipus d'aigües per descobrir quins elements hi trobem. Què és el que embruta l'aigua?, on va a parar el que tirem pel vàter?... Com és de neta l'aigua de l'aixeta? Prèviament, la mestra haurà llençat en un recipient gran ple d'aigua alguns elements d'ús quotidià, com palets de les orelles, tiretes, plàstics d'embolicar, paper... Després colarem aquesta aigua bruta amb un colador de forats grans. Què hi queda?

Seguidament, mostrarem una gerra transparent plena d'aigua, que podem dir que és l'aigua dels tolls que es fan al

pati quan plou, que prèviament haurem “embrutat” amb sorra, fang, fulles i branques petites. La colarem aquesta vegada amb un colador més fi, de roba, per exemple. Analitzarem què hi queda, al colador, i compararem les dues aigües (abans i després de colar-la).

Després, els demanarem de filtrar l'aigua de l'aixeta amb els diferents coladors: què hi queda?, són bruts o nets?

Farem veure que l'aigua de l'aixeta sempre és neta, i per això la podem beure. Però cal ser molt curosos a l'hora de llençar coses a l'aigua, perquè netejar-la és un procés complicat.

Del pati al pot

Sortiu al pati (o, millor encara, aneu d'excursió al bosc) i recolliu materials diversos: sorra, pedres, fulles, troncs, escorça, plomes, flors, llavors... Poseu aquests materials dins de pots transparents plens d'aigua... Què passa?, què sura i què no?, què canvia el color de l'aigua?...

Preneu notes en un mural: feu una àrea per a cada resultat, on escriureu la paraula principal (sura, s'enfonsa, tenyeix...), a cada àrea situaran els elements que han provocat cadascun dels efectes, ja siguin reals, dibuixats, fotografiats, escrits, en funció de l'edat del grup.

Filtreu amb coladors si cal recuperar els elements per posar-los al mural.

Observant la bassa del parc

A la propera excursió que feu, aneu a un riu, una bassa o un estany. Agafeu aigua del riu amb un pot i mireu com és: és transparent?, què hi trobeu?, hi ha algues?, què hi viu?... Apunteu tot el que trobeu al voltant del riu i quins éssers vius estan gaudint d'aquest espai: plantes, ocells (no els veiem, però els sentim), insectes aquàtics, peixos, capgrossos... I també: ciclistes, pescadors, passejants, barques, nens i nenes que neden. Feu-ne fotos o dibuixos.

Animals a prop de l'aigua

Busqueu informació dels animals de què parla el conte: la libèl·lula, la truita, el cabirol i l'os, els capgrossos, els mosquits, els cargols i els tritons. Què tenen en comú?, per què necessita l'aigua cadascun d'ells...?

Activitats basades en l'estructura del conte

EXPRESSIÓ ORAL I ESCRITA I EXPRESSIÓ VISUAL I PLÀSTICA

Un conte rodó

Feu el vostre conte circular! Aquest és un conte d'estructura circular i repetitiva. Un conte que comença i acaba en el mateix punt, a la bassa de la Pepa.

Pensem en altres coses que tenen forma circular. Què és un cercle?... Un rellotge és rodó, perquè el temps és circular: sempre es torna a fer de dia, la vida sempre torna a començar, com les estacions de l'any. De vegades els camins ho són, perquè ens permeten tornar al mateix lloc d'on hem sortit, com quan ens perdem i tornem al mateix punt. O els colors de l'arc de sant Martí, del vermell taronja, groc, verd, blau, indi i violat i tornem a començar...

Imagineu-vos una història que comença i acaba en el mateix punt (per exemple, el que fem cada dia, sempre repetint), la podeu explicar també amb imatges!

Un riu a la paret

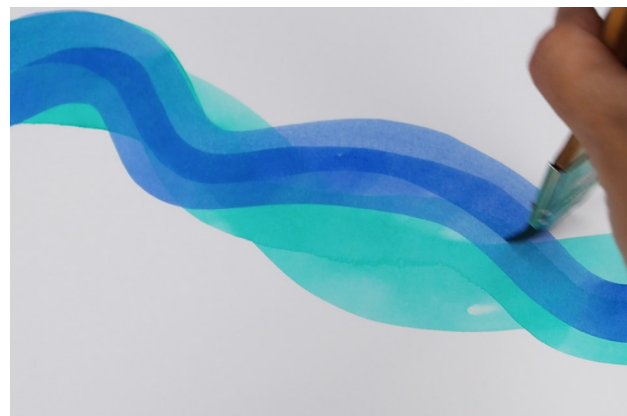
Seguiu, com en el conte, el recorregut d'un riu i feu-ne un gran mural!

Un mural col·lectiu: pinte una gran línia blava, ben gruixuda i amb diferents tons de blau, sobre un paper continu estirat a terra, ben llarg, perquè hi càpiga tot el grup. Podeu fer servir les mans o els peus, pinzells ben gruixuts, escombres o pals de fregar..., per què no?

Dibuixeu peixos de colors, ocells, plantes, insectes, arbres, pedres, sobre cartolina i retalleu-los i enganxeu-los sobre el mural. Tot el que ha sortit al conte, poseu-ho al vostre dibuix!

Pintar amb aigua

Fixeu-vos com fa l'Àfrica els dibuixos del conte: pinta amb pinzells, dibuixa amb ceres i llapis, retalla, mou els animals... Però, sabeu que també es pot dibuixar amb aigua? Dibuixeu l'aigua amb aigua: pinte amb aquarel·les sobre paper mullat i veureu què passa. Pinte sobre el terra del pati amb pinzells grans o escombres. Esquitxeu amb raspallets mullats en pintures de colors sobre el paper...

**Continueu descobrint l'aigua
amb altres activitats disponibles a la pàgina
web del Museu de les Aigües!**

<https://www.museudelesaigues.cat/activitats-educatives/>

